

Perfektionistiska elevprofiler kopplat till skolprestationer

Gabriella Victorzon

Magistersavhandling i specialpedagogik
Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier
Handledare: Anna Widlund
Åbo Akademi
Vasa, 2021

Abstrakt

Författare	Årtal
Victorzon, Gabriella Johanna	2021
Arbetets titel	
Perfektionistiska elevprofiler kopplat till skolprestationer	
Opublicerad avhandling för kandidatexamen/magisterexamen i specialpedagogik	Sidantal (tot.)
Vasa: Åbo Akademi.	30
Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier	
Projekt inom vilket arbetet gjorts	
FRAM-projektet	
Referat	
<p>Det finns positiva och negativa sidor av perfektionism. Positiv perfektionism innebär i stora drag en stark inre motivation och vilja att göra sitt bästa. Negativ perfektionism är förknippad med depressiva symtom och en stark rädsla för att misslyckas. Positiv och negativ perfektionism kan förekomma i olika konstellationer inom en och samma individ. I forskning kring perfektionism delas respondenterna ofta in i grupper enligt vilken sammansättning av positiv och negativ perfektionism de har. Syftet med min avhandling är att undersöka vilka perfektionistiska profiler som kan hittas bland finlandssvenska elever i årskurs 9, samt hur dessa profiler skiljer sig i prestationer i modersmål och matematik. Utifrån syftet har två forskningsfrågor utformats:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vilka perfektionistiska profiler kan identifieras bland finlandssvenska elever i årskurs 9? 2. Hur skiljer sig de eleverna i de olika perfektionistiska profilerna i fråga om prestationer inom skolans kärnämnen (matematik och läsning)? <p>Resultaten visar att eleverna i enlighet med tidigare forskning kan delas in i icke-perfektionister, ambitiösa, perfektionister och bekymrade. I matematik-testet presterade de ambitiösa eleverna bättre än alla övriga grupper. Perfektionisterna presterade bättre än de bekymrade eleverna. Inga signifikanta skillnader i matematikprestationer hittades mellan icke-perfektionisterna och perfektionisterna, inte heller mellan icke-perfektionisterna och de bekymrade eleverna. I modersmålstesten (läsning och ordförståelse) presterade de ambitiösa eleverna och perfektionisterna signifikant bättre än icke-perfektionisterna och de bekymrade eleverna. I likhet med tidigare forskning verkar finlandssvenska perfektionister och ambitiösa elever klara sig relativt bra i skolan. Framför allt icke-perfektionister och bekymrade elever kan behöva stöd. Liksom de bekymrade eleverna har också perfektionisterna en hög nivå negativ perfektionism vilket kan vara kopplat till prestationsångest och andra negativa affekter. Dessa elever kan behöva stöd, så att inte skolarbetet känns övermäktigt.</p>	
Sökord / indexord	
perfektionism, perfektionistiska profiler, skolprestationer, perfectionism, perfectionistic profiles, academic achievement, perfektionismi, perfektionistiset profilit, koulumenestys	

Innehåll

Abstrakt	2
1. Inledning	5
1.1. <i>Bakgrund och problemdiskussion .....</i>	5
1.2. <i>Avhandlingens disposition .....</i>	6
2. Teoretisk bakgrund	7
2.1. <i>Perfektionism .....</i>	7
2.2. <i>Perfektionistiska profiler i tidigare forskning .....</i>	8
2.3. <i>Perfektionism kopplat till skolprestationer .....</i>	13
3. Metod	15
3.1. <i>Syfte, forskningsfrågor och hypoteser .....</i>	15
3.2. <i>Val av forskningsansats .....</i>	15
3.3. <i>Datansamling och respondenter .....</i>	16
3.4. <i>Mätinstrument .....</i>	17
3.5. <i>Deskriptiv statistik .....</i>	18
3.6. <i>Databearbetning och analys .....</i>	18
3.7. <i>Forskningsetiska aspekter .....</i>	19
4. Resultat	21
4.1. <i>Forskningsfråga 1 .....</i>	21
4.2. <i>Forskningsfråga 2 .....</i>	23
5. Diskussion	24
5.1. <i>Resultatdiskussion .....</i>	24
5.2. <i>Metoddiskussion .....</i>	25
5.3. <i>Slutsatser och förslag till fortsatt forskning .....</i>	26
Litteraturförteckning	27

Tabeller

Tabell 1	11
Tabell 2	17
Tabell 3	18
Tabell 4	22

Figurer

Figur 1	10
Figur 2	22

Bilagor**Bilaga 1: SAPS**

1. Inledning

I detta kapitel presenteras avhandlingens tema och disposition.

1.1. Bakgrund och problemdiskussion

Perfektionism är ett begrepp som används mycket i vardagligt tal, t.ex. för att förklara goda prestationer eller varför ett arbete tagit lång tid. Vad perfektionism egentligen innebär, på gott och på ont, är många kanske inte ens medvetna om. Ibland används perfektionism som en förklaring till skolstress eller provångest, ibland som förklaring till ett väl utfört arbete. Detta är inte alls särskilt långt från den vetenskapliga sidan av begreppet, eftersom perfektionism kan ha både positiva och negativa effekter på en individs liv.

I tidig forskning ansågs perfektionism vara enbart negativt. Trots att Hamachek i en studie redan år 1978 tog fram en hypotes om en positiv och en negativ form av perfektionism, tog det många år innan forskningen började nå en gemensam syn på perfektionism. De många varierade åsikterna hos forskare beror också på att man undersökt många olika aspekter av perfektionism och satt ihop dem i olika konstellationer. Vissa studier fokuserar på en positiv och en negativ form av perfektionism, medan andra fokuserar på individen och huruvida denne är en s.k. hälsosam eller en ohälsosam perfektionist. (Stoeber & Otto, 2006.)

Trots varierande definitioner verkar man vara överens om att perfektionism består av dels hög personlig standard och dels av en överdriven självkritik. Dessa dimensioner benämns ofta som perfektionistisk strävan och perfektionistisk oro, där den perfektionistiska strävan i allmänhet har positiva effekter på individen medan perfektionistisk oro kan sammankopplas med bl.a. ångest och depressiva symtom. (Rice m.fl., 2014.)

Dessa positiva och negativa perfektionistiska drag hos elever kan antas inverka på deras skolprestationer. I tidigare forskning har framför allt elever med stark positiv perfektionism presterat väl i skolan (Gaudreau & Thompson, 2010), medan elever med negativ perfektionism har fått kämpa (Franché m.fl., 2012). Missildine (1963) beskrev perfektionisters syn på sig själva som framgångsrika misslyckanden, då de visserligen kan prestera väl på vissa områden men samtidigt upplever stark ångest i samband med misstag och misslyckanden.

1.2. Avhandlingens disposition

Avhandlingen består av fem kapitel. Den teoretiska bakgrunden kring perfektionism och perfektionistiska profiler i tidigare forskning redogörs för i kapitel 2. I kapitel 3 beskrivs avhandlingens syfte och forskningsfrågor samt dess hypotes. Därtill redogörs för de olika mätinstrument och analysmetoder som använts i undersökningen. Kapitel 4 behandlar undersökningens resultat. Resultaten som svarar på forskningsfråga ett beskrivs först, följt av resultaten som besvarar forskningsfråga två. Slutligen innehåller kapitel 5 diskussion kring resultatet, metoden och förslag till fortsatt forskning.

2. Teoretisk bakgrund

I detta kapitel presenteras tidigare forskning om perfektionism och perfektionistiska profiler samt möjliga kopplingar till skolprestationer.

2.1. Perfektionism

Det har gjorts relativt mycket forskning inom perfektionism och det finns ett flertal olika modeller som utformats för att förklara och definiera fenomenet. Under början av 1990-talet framtogs två olika multidimensionella förklaringsmodeller för perfektionism som i hög grad påverkat senare forskning (Stoeber & Otto, 2006). En av dessa modeller utformades av Hewitt och Flett år 1991. Enligt Hewitt och Flett är perfektionism en konstruktion av tre komponenter. Dessa tre dimensioner är självorienterad perfektionism, omgivningsorienterad perfektionism och socialt orienterad perfektionism (Hewitt & Flett, 1991).

Frost et al. däremot urskiljer sex dimensioner av perfektionism. Dessa är en stark oro för att misslyckas, en hög personlig standard, en uppfattning av höga förväntningar hos föräldrarna, en uppfattning av kritik från föräldrarna, tvivel på den egna förmågan och en preferens för organisering (Frost m.fl., 1990). Redan år 1978 föreslog Hamachek att två olika former av perfektionism existerar: normal perfektionism och neurotisk perfektionism. Stoeber och Otto pekar ut denna tidiga definition och lyfter fram den tydliga uppdelningen mellan positiva och negativa sidor av perfektionism (Stoeber & Otto, 2006).

Trots varierande definitioner verkar man vara överens om att perfektionism består av dels hög personlig standard och dels av en överdriven självkritik. Dessa dimensioner benämns ofta som perfektionistisk strävan och perfektionistisk oro, där den perfektionistiska strävan i allmänhet har positiva effekter på individen medan perfektionistisk oro kan sammankopplas med bl.a. ångest och depressiva symtom. Därmed kan perfektionism också ha mycket positiva effekter på en individs liv, så länge den perfektionistiska strävan inte överskuggas av en stark perfektionistisk oro. (Stoeber & Otto, 2006.)

Individer med en hög nivå av perfektionistisk oro har i tidigare forskning visat fler tecken på utmattning och cynism (Lee & Anderman, 2020). De uppvisar fler depressiva symtom och motivationen för att utföra skol- eller arbetsuppgifter väl verkar utgå från en rädsla att misslyckas (Stoeber & Rambow, 2007). Den perfektionistiska oron har med andra ord negativa effekter på individens liv.

Individer som präglas av en stark perfektionistisk strävan, å andra sidan, är motiverade att utföra uppgifter väl för att de vill lyckas – inte för att de är rädda att misslyckas. De presterar ofta bättre i skolan och upplever färre depressiva och psykosomatiska symtom. (Stoeber & Rambow, 2007.) Perfektionistisk strävan hos en individ är därmed i allmänhet något positivt.

I denna avhandling benämns för enkelhetens skull perfektionistisk oro som negativ perfektionism och perfektionistisk strävan som positiv perfektionism.

2.2. Perfektionistiska profiler i tidigare forskning

Perfektionistiska profiler innebär olika sammansättningar av perfektionistiska drag som hittas inom en folkgrupp. Profilerna utgörs av olika kombinationer av positiv och negativ perfektionism. Den positiva och negativa perfektionismen anses oberoende av varandra och kan därför uppkomma i olika konstellationer. (Ståhlberg m.fl., 2019.)

Modeller med fyra profiler

I Finland har nyligen gjorts en studie om perfektionistiska profiler bland studerande och hur dessa profiler sammanfaller med deras prestationsmålsättningar. Ståhlberg m.fl. (2019) har undersökt vilka olika perfektionistiska profiler som hittas bland gymnasie- och universitetsstuderande. I båda studierna kunde fyra olika grupper identifieras. Dessa skilde sig åt i olika grader av och förhållande mellan positiv och negativ perfektionism. Gruppernas huvuddrag skilde sig också i viss grad åt mellan studierna, men i båda fallen identifierades ambitiösa studerande, perfektionister och bekymrade studerande. Bland gymnasiestuderande beskrevs den fjärde gruppen som bekymmerslös medan motsvarande grupp bland universitetsstuderande benämns icke-perfektionister. Vidare har Ståhlberg m.fl. fokuserat på vilka mål de olika elevprofilerna har för sina studier och hur detta kan kopplas till studieframgång. (Ståhlberg m.fl., 2019.)

Tidigare har ett flertal studier gjorts för att undersöka perfektionistiska profiler. En av dem utfördes av Sironic och Reeve i Australien. I studien har APS-R (Almost Perfect Scale-Revised) använts som grund för att identifiera perfektionistiska profiler. Studien undersökte sjuttonåriga studerande och visade på fyra subgrupper av perfektionism. Dessa grupper var: (1) hög perfektionistisk strävan men låg perfektionistisk oro, (2) hög perfektionistisk strävan och

hög perfektionistisk oro, (3) låg perfektionistisk strävan men hög perfektionistisk oro och (4) låg perfektionistisk strävan samt låg perfektionistisk oro. (Sironic & Reeve, 2012.)

I majoriteten av forskningen som visar på fyra perfektionistiska profiler (Gaudreau & Thompson, 2010; Lee & Anderman, 2020; Sironic & Reeve, 2012; Ståhlberg m.fl., 2019) framkommer samma konstellationer av negativ och positiv perfektionism. En av dessa profiler benämns vanligtvis som icke-perfektionister (eng. *non-perfectionists*). Denna grupp individer har en förhållandevis låg nivå av både positiv och negativ perfektionism.

En andra grupp beskrivs ofta som ambitiösa individer eller adaptiva perfektionister. Denna grupp kännetecknas av en stark positiv perfektionism medan nivån av negativ perfektionism är låg. Detta innebär en stark vilja att göra sitt bästa, utan desto större oro över eventuella misslyckanden och omgivningens åsikter. (Gaudreau & Thompson, 2010; Lee & Anderman, 2020; Sironic & Reeve, 2012; Ståhlberg m.fl., 2019.)

Den tredje gruppen har beskrivits som både bekymrade och maladaptiva (eng. *maladaptive*) perfektionister. Maladaptiv är en klinisk översättning av det engelska ordet, men innebär i stora drag en dålig förmåga att anpassa sig. Denna profils kännetecken varierar inom forskning. I vissa fall innebär gruppen en mycket hög nivå av negativ perfektionism och en lägre grad positiv perfektionism (Gaudreau & Thompson, 2010; Lee & Anderman, 2020; Sironic & Reeve, 2012). Andra undersökningar visar på en grupp där den negativa och positiva perfektionismen ligger på samma nivå – ett slags mellanting mellan perfektionister och icke-perfektionister (Ståhlberg m.fl., 2019). Också i dessa studier är det dock tydligt att den negativa perfektionismen är hög jämfört med den hos de ambitiösa individerna.

Den sista gruppen kännetecknas av en kombinerad form av perfektionism som också ofta beskrivs som ren perfektionism. Dessa individer har en mycket stark perfektionistisk oro, men också en lika stark perfektionistisk strävan. (Gaudreau & Thompson, 2010; Lee & Anderman, 2020; Sironic & Reeve, 2012; Ståhlberg m.fl., 2019.) Perfektionisterna och de bekymrade eller maladaptiva perfektionisterna är de två grupper som visar flest tecken på utmattning och skoltrötthet, vilket tyder på att höga nivåer av negativ perfektionism är särskilt utmattande (Lee & Anderman, 2020).

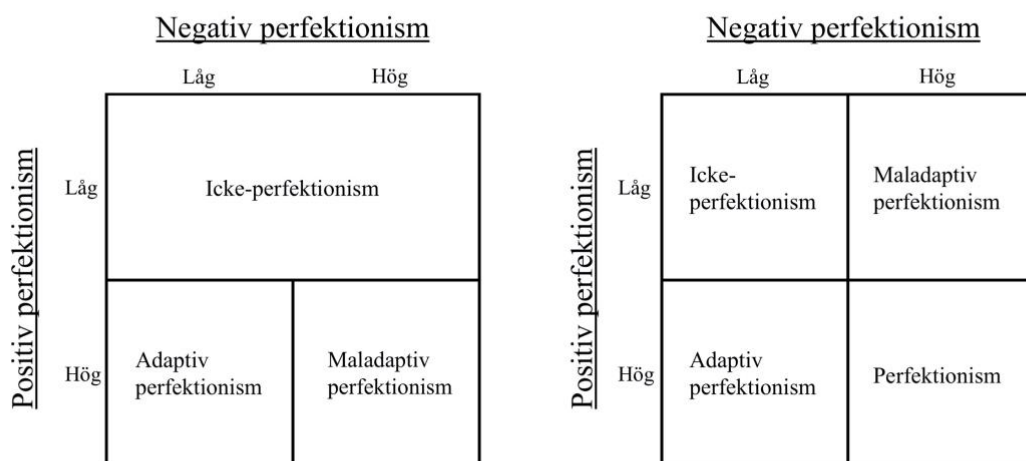
Modeller med tre profiler

Undersökningresultat som visar på tre olika profiler bygger ibland på en multidimensionell modell. Detta innebär att perfektionism anses ha andra aspekter utöver den positiva och negativa sidan. I vissa studier mäts socialt orienterad perfektionism som en enskild aspekt (Hewitt & Flett, 1991). Andra studier betonar ordning eller organisering som ett perfektionistisk drag, varken helt positivt eller negativt (Frost m.fl., 1990; Na Suh, m.fl., 2014).

Även undersökningar som bygger på enbart en positiv och en negativ aspekt av perfektionism, visar ibland på tre profiler. De tre profilerna är vanligtvis icke-perfektionister, adaptiva perfektionister och maladaptiva perfektionister. Dessa profiler motsvarar de som hittas i undersökningar med fyra profiler – men perfektionisterna, dvs. gruppen med höga nivåer av både negativ och positiv perfektionism, saknas. (DiPrima m.fl., 2011; Rice & Ashby, 2007.)

Figur 1

Trefaktormodellen (vänster) jämfört med 2 x 2 modellen (höger)

Tabell 1*Tidigare forskningsresultat*

Forskare	Land, årtal	Undersökt åldersgrupp	Mät-instrument	Antal profiler	Profilernas benämning/beskrivning
DiPrima m.fl.	USA, 2011	11–15 år	APS-R	3	Icke-perfektionister, adaptiva perfektionister, maladaptiva perfektionister
Franche m.fl.	Canada, 2012	Universitets-studerande	HFMPs-Brief	4	Icke-perfektionism, självorienterad perfektionism, socialt orienterad perfektionism, kombinerad perfektionism
Gaudreau & Thompson	Canada, 2010	Universitets-studerande	2 olika MPs, FMPS - Frost et al., 1990; HFMPs - Hewitt & Flett 1991 (korta versioner)	4	Icke-perfektionister, personlig standard-perfektionism, <i>pure evaluative concerns</i> , kombinerad perfektionism
Lee & Anderman	USA, 2020	Universitets-studerande	FMPS-Brief	4	Icke-perfektionister, adaptiva perfektionister, maladaptiva perfektionister, kombinerad perfektionism
Na Suh m.fl.	Hong Kong, 2014	14–21 år	APS-R	3	Icke-perfektionister, adaptiva perfektionister,

					maladaptiva perfektionister
Rice & Ashby	USA, 2007	Universitets- studerande	APS-R	3	Icke-perfektionister, adaptiva perfektionister, maladaptiva perfektionister
Rice, m.fl.	USA, 2011	Årskurs 9	APS-R	3 / 4	Icke-perfektionister, adaptiva perfektionister, maladaptiva perfektionister / Icke- perfektionister, adaptiva perfektionister, maladaptiva perfektionister, negativ självutvärdering
Sironic & Reeve	Australien, 2012	17-åriga studerande	APS-R	4	Hög positiv-låg negativ, hög positiv-hög negativ, låg positiv-hög negativ, låg positiv-låg negativ (perfektionism)
Smith m.fl.	Canada, Kina, 2016	Universitets- studerande	HFMP- SOP FMPS-PS EDI-SOP	3	Icke-perfektionister, adaptiva perfektionister, maladaptiva perfektionister
Ståhlberg m.fl.	Finland, 2019	Gymnasie- studerande	SAPS	4	Ambitiösa, perfektionister, bekymrade, bekymmerslösa
Ståhlberg m.fl.	Finland, 2019	Universitets- studerande	SAPS	4	Ambitiösa, perfektionister, bekymrade, icke-perfektionister

Ståhlberg m.fl.	Finland, 2021	Gymnasie- studerande, 16–17 år	SAPS	4	Ambitiösa, perfektionister, bekymmerslösa, bekymrade
--------------------	------------------	--------------------------------------	------	---	---

Sammanfattning

I forskning kring perfektionistiska profiler är oftast tre grupper gemensamma: bekymrade, ambitiösa och icke-perfektionister. En del studier använder denna tregruppsmodell, medan andra väljer en modell med fyra grupper. Den fjärde gruppen som hittas har en kombinerad form av perfektionism, dvs. individerna är både ambitiösa och bekymrade. I studier med fyra profiler är den bekymrade profilen ofta elever med hög negativ perfektionism och låg positiv perfektionism – en synnerligen problematisk kombination. I andra studier framkommer främst en grupp som har medelhög både positiv och negativ perfektionism. (Ståhlberg m.fl., 2019.)

Antalet profiler som hittas kan påverkas av valet av mätinstrument. Överlag verkar studier som använt Almost Perfect Scale – Revised (APS-R) oftare visa på tre profiler, medan studier där den omarbetade formen Short Almost Perfect Scale (SAPS) använts oftare lyfter fram fyra profiler. Majoriteten av tidigare forskning fokuserar på gymnasie- eller universitetsstuderande. Yngre elever undersöks mer sällan. Av de studier jag hittat med fokus på samma åldersgrupp som denna avhandling (14–16 år) är resultatet oftast tre profiler. Alla dessa har dock använt APS-R.

2.3. Perfektionism kopplat till skolprestationer

Skolprestationer påverkas av en mängd olika variabler. Tydliga instruktioner från läraren kan t.ex. ha en positiv effekt på elevernas prestationer, medan stress är en av många faktorer som kan ha en negativ effekt. Kopplingen mellan perfektionistiska drag och prestationer är dock något som undersökts av många forskare, med resultatet att perfektionism mycket väl kan inverka på skolprestationer. (Madigan, 2019.)

I tidigare forskning kring perfektionistiska profiler har det framkommit att ambitiösa elever eller adaptiva perfektionister är gruppen som i allmänhet presterar bäst i skolan eller studierna (t.ex. Gaudreau & Thompson, 2010). Det finns också studier som visar på att ren

perfektionism (eng. *pure perfectionism*) är kopplat till goda prestationer, i vissa fall högre vitsord än hos ambitiösa elever (Lee & Anderman, 2020). I en studie av Franche m.fl. (2012) framkom inga signifikanta skillnader i prestationer mellan ambitiösa studerande och perfektionister. I den studien presterade en grupp kallad socialt orienterade perfektionister (maladaptiva perfektionister) signifikant sämre än både icke-perfektionister och perfektionister. Gruppen beskrevs dock som enbart socialt orienterad perfektionism, vilket skiljer den från de bekymrade eleverna i Ståhlbergs (2019) undersökning, där också en självorienterad perfektionism påträffas inom gruppen.

I en jämförelse av ett stort antal studier av förhållandet mellan perfektionism och skolprestationer framkommer signifikanta samband. När man kontrollerar för negativ perfektionism hittas en tydlig koppling mellan positiv perfektionism och skolframgång. Negativ perfektionism, då man kontrollerar för överlappningen med positiv perfektionism, har ett negativt samband med skolframgång. Negativ perfektionism kan också kopplas indirekt till sämre skolprestationer, genom tydliga samband med prokrastinering (dvs. uppskjutandebeteende), skoltrötthet, depression, ätstörningar m.m. Då både negativ och positiv perfektionism förekommer verkar den positiva perfektionismen uppväga mycket av den negativa och sambandet till sämre skolprestationer minskar. (Madigan, 2019.)

Tidigare forskning som jämför perfektionistiska profiler med prestationer har i huvudsak utförts bland universitetsstuderande och mäter prestationer genom att se på ett medeltal av vitsord. Denna studie är däremot utförd i årskurs 9 och mäter prestationer med specifika test.

3. Metod

I detta kapitel presenteras avhandlingens syfte, forskningsfrågor och hypotes. Vidare beskrivs metoderna som använts till att utföra undersökningen och orsakerna till valet av dem.

3.1. Syfte, forskningsfrågor och hypoteser

Avhandlingens syfte är att undersöka vilka perfektionistiska profiler som kan identifieras bland finlandssvenska elever i årskurs 9, samt hur dessa profiler skiljer sig i fråga om prestationer i matematik och modersmål. På basis av detta har två forskningsfrågor formulerats:

1. Vilka perfektionistiska profiler kan identifieras bland finlandssvenska elever i årskurs 9?
2. Hur skiljer sig eleverna i de olika perfektionistiska profilerna i fråga om prestationer inom skolans kärnämnen?

Baserat på tidigare forskning (Sironic & Reeve, 2012; Ståhlberg m.fl., 2019; Lee & Anderman, 2020; Gaudreau & Thompson, 2010) har jag format hypotesen att fyra perfektionistiska profiler kommer hittas. På basis av tidigare forskning i Finland (t.ex. Ståhlberg m.fl., 2019) kan elevprofilerna troligtvis benämnas (H1) icke-perfektionister, (H2) ambitiösa, (H3) perfektionister och (H4) bekymrade. Den exakta balansen av positiv och negativ perfektionism i den bekymrade elevgruppen återstår att se, eftersom detta varierar inom den tidigare forskningen.

3.2. Val av forskningsansats

Utgående från avhandlingens syfte har jag valt en kvantitativ ansats. En kvantitativ studie ger forskaren möjlighet att undersöka ett stort antal individer för att få ett generaliserbart resultat. Frågorna har formulerats i förväg och undersökningen är strukturerad. Medan individerna som undersöks är många är antalet variabler begränsade jämfört med en kvalitativ studie. (Olsson & Sörensen, 2021.) I och med att perfektionism ofta mäts med hjälp av SAPS (Short Almost Perfect Scale) passar en kvantitativ ansats utmärkt. SAPS har använts för att samla in data om

elevers perfektionism inom FRAM-projektet. Därigenom har jag tillgång till ett relativt stort sampel elever och mycket goda grunder för en kvantitativ undersökning.

3.3. Datainsamling och respondenter

FRAM-projektet

Avhandlingen är skriven inom forskningsprojektet FRAM – *Ungdomars välbefinnande och kunskap i framtidens samhälle*. Det nu avslutade projektet drevs av forskare inom specialpedagogik vid Åbo Akademi, i samarbete med Utbildningsstyrelsen, Föregångarna, Regionförvaltningsverkets svenska enhet för utbildningsväsendet och en extern expertgrupp. Projektet består av en fyraårig uppföljningsstudie som utfördes under åren 2016–2019, med respondenter från årskurs sju till andra stadiets studerande. Mätillfällen hölls under hösten 2016, våren 2017, hösten 2018 och våren 2019. Inledningsvis deltog elever från fem finlandssvenska högstadieskolor. Datainsamlingen bestod av både elektroniska enkäter och skriftliga färdighetstest och alla delar utfördes under lektionstid i den egna skolan. Samplet är ca 1000 elever.

FRAM-projektets huvudsakliga syfte är att utreda samband mellan elevers motivation, välbefinnande och skolprestationer. Utifrån detta har man velat undersöka effektiviteten av de stödfunktioner som finns tillgängliga för elever i behov av stöd. Materialet kring perfektionism har samlats in med hjälp av SAPS (Short Almost Perfect Scale) där perfektionistisk strävan och perfektionistisk oro mäts. Min undersökning fokuserar på i vilka olika konstellationer perfektionistisk strävan och perfektionistisk oro framkommer hos eleverna. Detta görs genom en klusteranalys.

Respondenter och bortfall

I undersökningen används material insamlat vid ett mätillfälle av årskurs 9. Sammanlagt 433 elever besvarade en eller flera frågor från SAPS-mätningen. Av dessa besvarade sju stycken inte den fullständiga enkäten. Av dessa 433 elever var också ett antal frånvarande vid mätillfällena då prestationstesterna utfördes.

Tabell 2*Bortfall*

Variabel	Antal respondenter	Bortfall	Procent
KTLT	387	46	10,6 %
LSLP	384	49	11,3 %
LSOP	404	29	6,7 %
SAPS	426	7	1,6 %

3.4. Mätinstrument

Data till undersökningen har samlats in via FRAM-projektet. Prestationer i läsning, ordkunskap och matematik har mätts via särskilda test som utfördes i samband med datainsamlingen. Perfektionism har mätts med hjälp av SAPS (Short Almost Perfect Scale).

KTLT

KTLT är ett standardiserat matematiktest som syftar till att mäta elevers förmåga att tillämpa grundläggande räknefärdigheter. Testet utförs elektroniskt och anpassar sig enligt först elevens uppskattade nivå och sedan enligt hur väl eleven klarar uppgifterna. KTLT används i årskurs 7–9, vanligtvis för att bedöma behov av specialundervisning. (Räsänen m.fl., 2013.)

LSLP och LSOP

LS-testerna är utformade för att utvärdera elevers läsfärdigheter och upptäcka elever med läs- och skrivsvårigheter. Materialet består av flera olika deltest, men i FRAM-projektet användes ett test som mäter läsförståelse (LSLP) och ett som mäter ordförståelse (LSOP). Testerna som användes har tidigare normerats för att fungera optimalt i en finlandssvensk kontext. (Johansson, 2005.)

SAPS

I modern forskning mäter man ofta perfektionism med hjälp av Short Almost Perfect Scale (hädanefter SAPS). SAPS är en omarbetning och förkortning av den tidigare vedertagna Almost Perfect Scale – Revised (APS-R). APS-R, som användes i stor utsträckning under 1990- och 2000-talet, ansågs vara onödigt lång och innehålla många frågor som mäter samma sak. Rice,

Richardson och Tueller utformade versionen SAPS som innehåller endast de åtta mest relevanta frågorna från APS-R. Varje fråga besvaras med en siffra i skalan 1–7 där 1 innebär håller inte alls med och 7 står för håller verkligen med. (Rice m.fl., 2013) Den svenska översättningen av SAPS som använts i undersökningen hittas i Bilaga 1.

3.5. Deskriptiv statistik

Tabell 3

Mätinstrumentens deskriptiva statistik och korrelationer

Variabel	M	SD	KTLT	LSLP	LSOP	Positiv perf.	Negativ perf.
KTLT	110	16.5	1				
LSLP	10.6	4.81	0.554***	1			
LSOP	23.8	6.30	0.584***	0.673***	1		
Positiv perf.	4.48	1.79	0.320***	0.314***	0.307***	1	
Negativ perf.	3.70	1.70	-0.137**	-0.094	-0.079	0.456***	1
Cronbach's alpha						0.906	0.874

***. Korrelationen är signifikant på 0.001 nivå

** . Korrelationen är signifikant på 0.01 nivå

3.6. Databearbetning och analys

För att testa huruvida en tvåfaktormodell för perfektionism är tillförlitlig utfördes en konfirmatorisk faktoranalys. Därefter gjordes en serie K-means klusteranalyser för att gruppera eleverna enligt perfektionistiska drag. Klusteranalyser används för att skapa grupper, i detta fall av respondenter som besvarat frågorna i SAPS på liknande sätt. Valet av antalet kluster görs utgående från de olika klusteranalysernas värden samt tidigare forskningsresultat inom området.

Med en variansanalys (One-way ANOVA) kan man jämföra de olika grupperna i förhållande till annan data som samlats in inom FRAM-projektet. Jag har valt att undersöka hur de olika grupperna presterar i matematik, läsning och ordförståelse, dvs. skolans kärnämnen. Inom FRAM-projektet mättes dessa prestationer med standardiserade test. Dessa testresultat

har använts som beroendevariabler medan klustren från klusteranalysen utgör grupperingsvariabeln.

3.7. Forskningsetiska aspekter

Reliabilitet betyder tillförlitlighet och innebär att undersökningen kunde göras flera gånger och få samma resultat. Frågorna bör vara sådana att respondenterna skulle svara samma sak vid olika mättillfällen, dvs. de får inte gå att tolka på flera olika sätt. (Bell & Nilsson, 2006.)

I en kvantitativ undersökning avgör man reliabiliteten genom att se på Cronbach's alfa. Om Cronbach's alfa har ett värde mellan 0.70 och 0.95 anses mätinstrumentet vara tillförlitligt. Jag skapade summavariabler för negativ perfektionism (fråga 2, 6 och 8) och positiv perfektionism (fråga 3, 5 och 7). På dessa gjordes reliabilitetsanalyser som gav ett Cronbach's alfa-värde för negativ perfektionism på 0.874 och för positiv perfektionism på 0.906. Båda dessa värden visar på ett tillförlitligt mätinstrument. De andra testen som använts i undersökningen har Cronbach's alfa-värden på 0.89 (KTLT), 0.72 (LSLP) och 0.88(LSOP). (Räsänen och Leino, 2005; Johansson, 2005.) Alla mätinstrument ligger alltså mellan 0.70 och 0.95 och kan anses vara tillförlitliga.

En annan sida av en undersöknings kvalitet är validiteten. Validitet betyder giltighet och innebär att undersökningen mäter det den är tänkt att mäta (Bell & Nilsson, 2006). Alla test som använts i denna undersökning är validerade mätinstrument. SAPS har använts i mycket tidigare forskning kring perfektionism. KTLT, LSLP och LSOP används för att identifiera elever med svårigheter och kan därför antas ge en pålitlig bild av elevers förmåga.

Undersökningens validitet har också kontrollerats genom en konfirmatorisk faktoranalys. Frågorna i SAPS testades på två olika faktorer för att kontrollera att testet verkligen mäter en positiv och en negativ form av perfektionism. Man brukar anse att modellen är användbar om värdet för CFI är över 0.9 och värdet för RMSEA är under 0.08. I min faktoranalys fick jag värdena 0.932 för CFI och 0.148 för RMSEA. Jag valde därför att utesluta fråga 1 och 4 – de frågor som sämst mäter det de är tänkta att mäta – för att sänka RMSEA-värdet till 0.104 och få en mer tillförlitlig analys. Genom att utesluta ytterligare frågor kunde RMSEA-värdet ha sänkts ännu mera, men en undersökning med så få variabler skulle vara ganska meningslös. Andra studier (Ståhlberg m.fl., 2019) som gjorts med hjälp av SAPS har också uteslutit fråga 4: *Jag känner mig ofta besviken efter att jag utfört en uppgift, eftersom det*

känns som om jag kunde ha gjort det bättre - vilket antyder att den i vissa fall kanske inte mäter det den är tänkt att mäta. Det finns alltså ett visst överlapp där vissa frågor i någon mån mäter både positiv och negativ perfektionism. Två frågor togs bort för att få en mer tillförlitlig undersökning.

Olsson och Sörensen (2021) betonar att all forskning måste uppfylla vissa etiska krav. Målet att vinna ny kunskap rättfärdigar inte oetiska tillvägagångssätt. En undersökning får inte skada människor varken fysiskt eller psykiskt. Individernas personliga integritet och privatliv måste skyddas. Detta görs genom en rad regler för hur forskning ska utföras. Vid utförandet och redovisningen av en undersökning ska materialet hållas konfidentiellt. Inga uppgifter där respondenterna går att identifiera får delas eller förvaras så att obehöriga kan komma åt dem. Respondenterna har rätt till anonymitet. De har också rätt att veta i vilket syfte informationen om dem samlas in och vad den kommer att användas till. Utöver detta ska respondenterna fritt få avgöra om de vill delta i undersökningen. (Olsson & Sörensen, 2021.)

I FRAM-projektet har eleverna och deras vårdnadshavare informerats om projektets syfte och hur det insamlade materialet kommer användas. Skriftligt samtycke har samlats in från vårdnadshavarna. Det insamlade materialet har också anonymiserats, så att identifieringen av enskilda elever utgående från materialet är omöjlig.

4. Resultat

I detta kapitel presenteras resultaten av analyserna som gjorts. De presenteras enligt vilken forskningsfråga de besvarar. Först besvaras forskningsfråga ett, sedan forskningsfråga två.

4.1. Forskningsfråga 1

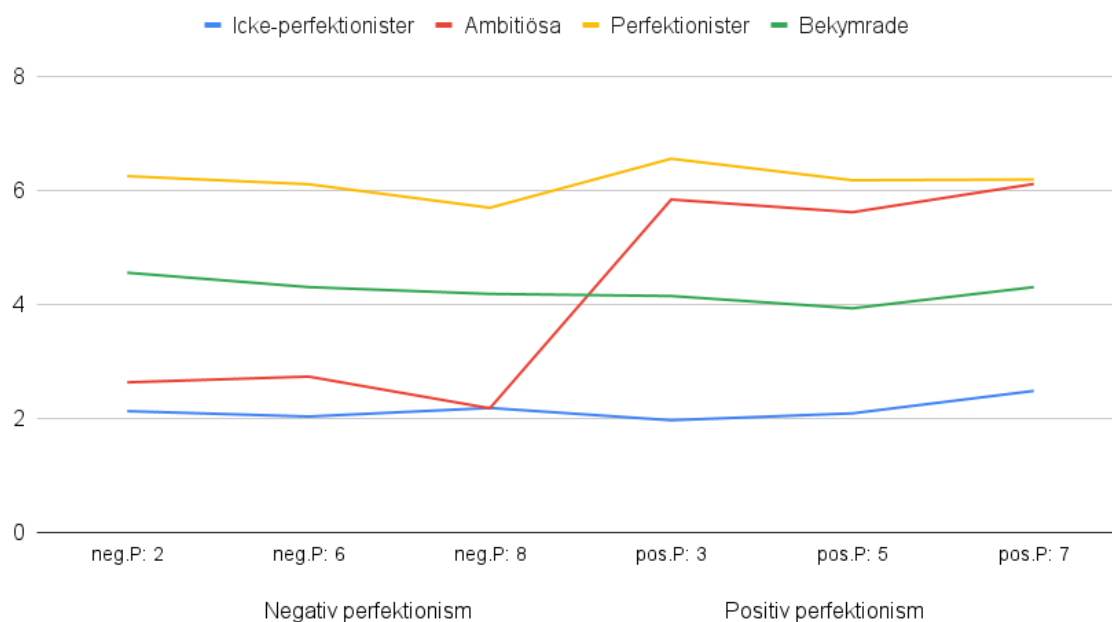
Forskningsfråga ett lyder: Vilka perfektionistiska profiler kan identifieras bland finlandssvenska elever i årskurs 9? För att svara på detta grupperades elevprofilerna med hjälp av K-means klusteranalyser. Det optimala antalet kluster för mitt data enligt Jamovi är sju. Samtidigt skulle sju kluster innebära fler kluster än distinkta datapunkter. I grafen över antal kluster och avstånd kan man dock urskilja en annan armbågspunkt vid fyra kluster. Ett resultat på fyra elevprofiler stämmer också överens med tidigare undersökningar av perfektionistiska profiler. De fyra klustren skiljer inte heller åt väldigt mycket gällande antal elever, vilket antyder en relevant modell. Därav identifierades fyra olika elevprofiler. Dessa profiler har på basis av tidigare forskning (Ståhlberg m.fl., 2019) namngetts icke-perfektionister, ambitiösa, perfektionister och bekymrade. Således stärks alla hypoteser.

Icke-perfektionisterna (H1) har lägst nivå av både positiv och negativ perfektionism. I medeltal besvarade denna grupp SAPS-enkäten 2.12 (negativ perfektionism) och 2.18 (positiv perfektionism) på skalan 1–7. De ambitiösa eleverna (H2) har jämförbart höga nivåer av positiv perfektionism (5.86) medan nivån av negativ perfektionism är låg (2.52). De ambitiösa eleverna motsvarar adaptiva perfektionister i annan tidigare forskning (t.ex. Lee & Anderman, 2020).

Perfektionisterna (H3) svarade högst siffror på alla frågor i SAPS-testet. De har ett medeltal på 6.02 i negativ perfektionism och 6.31 i positiv perfektionism. De bekymrade eleverna (H4) har däremot ett medeltal på 4.35 i negativ perfektionism och 4.13 i positiv perfektionism. Till skillnad från maladaptiva perfektionister i tidigare forskning (t.ex. Lee & Anderman, 2020) är den negativa perfektionismen inte nämnvärt högre än den positiva. Dock är den negativa perfektionismen betydligt högre än hos alla andra grupper utom perfektionisterna, medan den positiva perfektionismen enbart är hög jämfört med icke-perfektionisterna.

Figur 2

Perfektionistiska profiler

Tabell 4*Deskriptiv statistik för perfektionistiska profiler*

	Icke-perfektionister		Ambitiösa		Perfektionister		Bekymrade		p
	(n = 107)		(n = 99)		(n = 85)		(n = 135)		
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	
Negativ perfektionism	2.12	0.890	2.52	0.885	6.02	0.876	4.35	0.762	< 0.001
Positiv perfektionism	2.18	0.952	5.86	0.824	6.31	0.681	4.13	0.884	< 0.001

4.2. Forskningsfråga 2

Forskningsfråga två lyder: Hur skiljer sig eleverna i de olika perfektionistiska profilerna i fråga om prestationer inom skolans kärnämnen? För att besvara detta utfördes en en-vägs ANOVA, där prestationerna i testen KTLT, LSLP och LSOP jämfördes mellan grupperna i klusteranalysen. En-vägs ANOVAn visade att det fanns signifikanta skillnader mellan eleverna i de olika perfektionist-profilerna i matematik $F(3, 203) = 28.9, p < 0.001$, i läsförståelse $F(3, 195) = 15.6, p < 0.001$ och i ordförståelse $F(3, 212) = 21.9, p < 0.001$. I Post Hoc testet framkom vilka grupper och ämnen de signifikanta skillnaderna hittades mellan. De presenteras här gruppvis enligt de profiler som hittades i k-means klusteranalysen.

De ambitiösa eleverna, dvs. de elever som har en hög positiv perfektionism, men låg negativ perfektionism, presterade bäst i matematik. Skillnaderna till de andra gruppernas prestationer var signifikanta. De ambitiösa eleverna presterade också bättre än de bekymrade och icke-perfektionisterna i läsning och ordförståelse. Inga signifikanta skillnader i prestationer hittades mellan ambitiösa elever och perfektionister gällande läsning och ordförståelse.

Perfektionisterna, dvs. de elever som har en hög nivå av både positiv och negativ perfektionism, presterade bättre än de bekymrade eleverna men sämre än de ambitiösa eleverna i matematik. Inga signifikanta skillnader fanns mellan perfektionisterna och icke-perfektionisterna gällande matematikprestationer. Perfektionisterna presterade klart bättre i läsning och ordförståelse jämfört med icke-perfektionisterna och de bekymrade eleverna.

Inga signifikanta skillnader hittades mellan icke-perfektionister och bekymrade elever gällande prestationer i varken matematik eller modersmål. Båda grupperna presterade signifikant sämre än de ambitiösa eleverna i alla test och än perfektionisterna i modersmålstesten.

5. Diskussion

I detta kapitel diskuteras resultaten från undersökningen i ljuset av tidigare forskning. Utöver detta diskuteras metoden som använts och slutligen lyfts förslag till fortsatt forskning fram.

5.1. Resultatdiskussion

Att just fyra elevprofiler framkom av min undersökning skiljer sig från tidigare studier som undersökt samma åldersgrupp (DiPrima m.fl., 2011; Na Suh m.fl., 2014; Rice m.fl., 2011). Dessa studier har dock alla använt mätinstrumentet APS-R, vilket oftare verkar visa på tre profiler hellre än fyra. Forskare som i likhet med mig använt SAPS (Ståhlberg m.fl., 2019; Ståhlberg m.fl., 2021) hittar ofta fyra elevprofiler. Också studier av gymnasiestuderande visar ofta på fyra profiler (Sironic & Reeve, 2012; Ståhlberg m.fl., 2019; Ståhlberg m.fl., 2021). Dessa studier skiljer inte åldersmässigt särskilt mycket från eleverna jag undersökt, även om åtminstone studierna som gjorts i Finland (Ståhlberg m.fl., 2019; Ståhlberg m.fl., 2021) endast undersöker de elever som valt en gymnasieutbildning efter årskurs 9 och därmed har en lite annan grupp respondenter.

De fyra elevprofilerna som hittades har namngetts enligt tidigare forskning av Ståhlberg m.fl. (2019). Intressant nog stämmer profilerna bättre överens med de som hittades av Ståhlberg m.fl., eftersom den bekymrade elevgruppen inte har tydligt starkare negativ än positiv perfektionism. I båda undersökningarna har den bekymrade profilen ungefär samma nivå av negativ och positiv perfektionism, även om den negativa perfektionismen är klart högre än hos de ambitiösa eleverna och den positiva perfektionismen klart lägre än hos både perfektionisterna och de ambitiösa. Detta är inte den enda likheten mellan min undersökning och Ståhlbergs. Båda studierna har utförts i en finländsk kontext och använt Short Almost Perfect Scale (SAPS) som mätinstrument. Möjligtvis kunde likheterna antyda att det finns en mindre mängd rent maladaptiva perfektionister i Finland än i vissa andra länder, men mera forskning inom området krävs.

En annan aspekt jag finner mycket intressant är att det i min undersökning inte framkom några signifikanta skillnader i matematikprestationer mellan perfektionister och icke-perfektionister. I en del tidigare forskning (t.ex. Lee & Anderman, 2020) har perfektionister varit den gruppen som presterat bäst eller i andra fall (Franché m.fl., 2012) på samma nivå som ambitiösa elever. Dessa studier har dock undersökt medelvitsord och inte granskat skillnader

mellan ämnen. En möjlig orsak till att perfektionister och icke-perfektionister i Finland presterar på samma nivå i matematiktest kunde vara att testsituationen bidragit till ökad provångest hos perfektionisterna som ju ändå har en väldigt hög nivå av negativ perfektionism.

Att de bekymrade eleverna presterar så pass dåligt i jämförelse med ambitiösa och perfektionister stämmer överens med tidigare forskning. Det är dock intressant att detta samband kvarstår trots att de bekymrade eleverna verkar ha högre nivåer av positiv perfektionism än tidigare forsknings maladaptiva perfektionister. Möjligtvis är det förhållandevis många elever som passar in på beskrivningen maladaptiva perfektionister som räknats in i denna grupp. Det är också möjligt att den negativa sidan av deras perfektionism haft större inverkan på prestationerna i KTLT, LSLP och LSOP av olika orsaker. Men det är intressant att skillnaderna mellan de bekymrade elevernas och icke-perfektionisternas prestationer inte är signifikanta. Att dessutom perfektionisterna presterade signifikant bättre än de bekymrade eleverna men inte än icke-perfektionisterna i matematik antyder att icke-perfektionisterna presterar bättre än de bekymrade eleverna i ämnet. Även om denna avhandlings bekymrade elever skiljer sig från tidigare forsknings maladaptiva perfektionister verkar samma svårigheter och utmaningar återfinnas i gruppen.

5.2. Metoddiskussion

Undersökningens material har samlats in via FRAM-projektet som genomfördes år 2016–2019. FRAM-projektet drevs av respekterade forskare vid Åbo Akademi. Trots jag själv inte varit delaktig i insamlingen av data, vågar jag påstå att det mycket sannolikt har skett på ett korrekt sätt.

Den konfirmatoriska faktoranalysen gav ett relativt högt RMSEA-värde även efter att två variabler togs bort, vilket påverkar validiteten. För en mer trovärdig undersökning kunde fler skalor för att mäta perfektionism ha använts vid sidan av SAPS, t.ex. en multidimensionell skala (Frost m.fl., 1990; Hewitt & Flett, 1991). Dock stämmer undersökning väl överens med tidigare forskning (t.ex. Ståhlberg m.fl., 2019), vilket visar på ett trovärdigt resultat.

5.3. Slutsatser och förslag till fortsatt forskning

Perfektionism är ett personlighetsdrag som i någon form kan upptäckas hos många elever. Av de elever som deltog i denna undersökning hör ca 75% till en av grupperna ambitiösa, bekymrade eller perfektionister. 75% av samplet har antingen positiv perfektionism, negativ perfektionism eller en kombinerad form av perfektionism. Trots detta finns det relativt få studier med fokus på elever i slutskedet av grundskolan – i allmänhet verkar perfektionismforskningens huvudfokus vara universitets- eller gymnasiestuderande (t.ex. Lee & Anderman, 2020; Ståhlberg m.fl., 2021). Jag anser att det vore viktigt att lära eleverna metoder för att hantera sin perfektionism och sätta upp rimliga mål. Detta behöver ske långt innan de är universitetsstuderande – framför allt eftersom många elever med starkt negativa perfektionistiska drag kanske väljer en lättare väg, i sin rädsla för att misslyckas. Därför vore det också intressant med undersökningar som fokuserar på perfektionism hos unga vuxna som valt en annan väg än gymnasie- eller universitetsstudier.

I tidigare forskning har ofta (Lee & Anderman, 2020; Sironic & Reeve, 2012) en profil med hög negativ och låg positiv perfektionism identifierats. I mina klusteranalyser framkom en sådan grupp tydligast då jag använde sex stycken kluster. Med färre kluster föll denna profil bort. Detta kombinerat med tidigare forskning antyder att det också i Svenskfinland finns elever som passar in i denna kombination av perfektionistiska drag, även om de kan vara förhållandevis få. Kombinationen hög negativ perfektionism och låg positiv perfektionism kan förmodas vara mycket problematisk. Därför vore det viktigt med mer forskning kring dessa elever.

Från en lärares perspektiv är det också viktigt att minnas att även om de fyra profilerna som identifierades i min undersökning stämmer in på majoriteten av eleverna, finns det alltid undantag. Det finns elever med alla tänkbara kombinationer av perfektionistiska drag och dessa behövs ta i beaktande. Kvantitativ forskning kan ge en god övergripande bild av elever i allmänhet, men som lärare behöver man se eleverna på individnivå. I praktiken kunde majoriteten av alla elever ha stor nytta av att få lära sig strategier för att hantera perfektionism. De behöver lära sig att sätta upp rimliga mål och olika studietekniker – bl.a. att dela in större uppgifter i hanterbara delmål. På så sätt kunde färre perfektionister förhoppningsvis se sig själva som, i Missildines ord (1963), framgångsrika misslyckanden.

Litteraturförteckning

Bell, J. & Nilsson, B. (2006). *Introduktion till forskningsmetodik* (Fjärde uppl.). Lund: Studentlitteratur.

DiPrima, A., Ashby, J., Gnilka, P. & Noble, C. (2011). Family Relationships and Perfectionism in Middle-School Students. *Psychology in the Schools*, 48(8), 815–827.

Franche, V., Gaudreau, P. & Miranda, D. (2012). The 2 x 2 model of perfectionism: A comparison across Asian Canadians and European Canadians. *Journal of Counseling Psychology*, 59(4), 567–574.

Frost, R., Marten, P., Lahart, C. & Rosenblate, R. (1990). The Dimensions of Perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 14(5), 449–468.

Gaudreau, P. & Thompson, A. (2010). Testing a 2 x 2 model of dispositional perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 48, 532–537.

Hamachek, D. E. (1978). Psychodynamics of normal and neurotic perfectionism. *Psychology*, 15, 27–33.

Hewitt, P. &. (1991). Perfectionism in the Self and Social Contexts: Conceptualization, Assessment, and Association With Psychopathology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(3), 456–470.

Johansson, M.-G. (2005). LS.Handledning. Klassdiagnoser för läsning och skrivning för högstadiet och gymnasiet. Stockholm: M.-G. Johansson & Psykologiförlaget AB.

Lee, Y. & Anderman, E. (2020). Profiles of perfectionism and their relations to educational outcomes in college students: The moderating role of achievement goals. *Learning and Individual Differences*, 77, 101813.

Madigan, D. J. (2019). A Meta-Analysis of Perfectionism and Academic Achievement. *Educational psychology review*, 31(4), 967–989.

Missildine, W. H. (1963). *Your inner child of the past*. New York: Simon & Schuster.

Na Suh, H., Yuen, M., Wang, K., Fu, C.-C. & Trotter, R. (2014). Comparing perfectionist types on family environment and well-being among Hong Kong adolescents. *Personality and Individual Differences, 70*, 111–116.

Olsson, H. & Sörensen, S. (2021). *Forskningsprocessen: Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Stockholm: Liber.

Rice, K. & Ashby, J. (2007). An Efficient Method for Classifying Perfectionists. *Journal of Counseling Psychology, 54*(1), 72–85.

Rice, K., Ashby, J. & Gilman, R. (2011). Classifying Adolescent Perfectionists. *Psychological Assessment, 23*(3), 563–577.

Rice, K., Richardson, C. & Tueller, S. (2014). The Short Form of the Revised Almost Perfect Scale. *Journal of Personality Assessment, 96*(3), 368–379.

Räsänen, P., Linnanmäki, K., Korhonen, J., Kronberg, N., & Uppgård, A. (2013). *KTLT Mathematical Achievement Test- Finnish-Swedish Version*. Jyväskylä: Niilo Mäki Institute.

Sironic, A. & Reeve, R. (2012). More evidence for four perfectionism subgroups. *Personality and Individual Differences, 53*, 437–442.

Smith, M., Saklofske, D., Yan, G. & Sherry, S. (2016). A Person-Centered Perspective on Multidimensional Perfectionism in Canadian and Chinese University Students: A Multigroup Latent Profile Analysis. *Journal of Multicultural Counseling and Development, 44*, 135–151.

Stoeber, J. & Otto, K. (2006). Positive Conceptions of Perfectionism: Approaches, Evidence, Challenges. *Personality and Social Psychology Review, 10*(4), 295–319.

Stoeber, J. & Rambow, A. (2007). Perfectionism in adolescent school students: Relations with motivation, achievement, and well-being. *Personality and Individual Differences, 42*, 1379–1389.

Ståhlberg, J., Tuominen, H., Pulkka, A.-T. & Niemivirta, M. (2019). Maintaining the self? Exploring the connections between students' perfectionistic profiles, self-worth contingency, and achievement goal orientations. *Personality and Individual Differences, 151*, 1–11.

Ståhlberg, J., Tuominen, H., Pulkka, A.-T. & Niemivirta, M. (2021). Students' perfectionistic profiles: Stability, change, and associations with achievement goal orientations. *Psychology in the schools*, 58(1), 162–184.

Bilaga 1: SAPS

1. Jag har höga förväntningar på mig själv
2. Trots att jag gör mitt bästa, tycks det aldrig vara tillräckligt
3. Jag ställer väldigt höga krav på mig själv
4. Jag känner mig ofta besviken efter att jag utfört en uppgift, eftersom det känns som om jag kunde ha gjort det bättre
5. Jag har en stark vilja att alltid uppnå perfektion
6. Mina prestationer når sällan upp till mina förväntningar
7. Jag förväntar mig det bästa av mig själv
8. Jag är väldigt sällan nöjd över mina prestationer

Påstående 1, 3, 5 och 7 mäter positiv perfektionism, medan påstående 2, 4, 6 och 8 mäter negativ perfektionism. Påstående 1 och 4 användes inte. Påståendena besvarades med en siffra på skalan 1–7 där 1 står för ”håller inte alls med” medan 7 betyder ”håller verkligen med”.